

de kunne faa deres Ejendom vurderet. Men naar vi ere over det Tidspunkt, er der noget tilbage og ofte noget af det værste Arbejde. Der er nemlig tilbage at faa de gamle Behæftelser ud, at faa de gamle Laan udslettede og indfriede, og dette Arbejde have Bestillingsmændene Lov til at tage Betaling for. Dette har ikke fra første Færd være tilsigtet, men det kom frem paa følgende Maade. Den første Gang en Husmandskreditforening blev oprettet, var der blandt dens Tillidsmænd en Sagfører, og han klagede over, at naar han ikke havde Lov til at tage Betaling for Ordningen af Laan for Interessenterne, blev han i sin private Virksomhed afskaaren fra noget af den Fortjeneste, der retmæssigt tilkom ham. Derfor blev der resolveret, at naar Papirerne vare i Orden, og Ejendommene kunde vurderes, havde Bestillingsmændene efter den Tid Lov til at tage et Honorar, som de kunde komme overens med Laansøgerne om, og selvfølgelig havde vedkommende Sagfører Lov til at tage det almindelige Sagførsalsar. Men jeg ved, at Husmandskreditforeningernes Bestillingsmænd i al Almindelighed udføre Arbejdet aldeles gratis for Interessenterne, og skulde der være Tilfælde af en modsat Art, vil jeg meget indstændigt anmode det ærede Medlem, der i et offentligt Møde her har fremsat denne Beskyldning mod en hel Række Bestillingsmænd, om at give den en bestemt Adresse, saaledes at de Bestillingsmænd, som arbejde paa det Grundlag, hvorpaa Foreningerne oprindelig ere oprettede, og efter de Principper, som ere fastslaede, kunne blive rensede for den Beskyldning, og at vi, hvis der skulde findes et braadent Kar indenfor disse Institutioner, baade den jydsk og Østifternes Husmandskreditforeninger, kunne faa ryddet op og faa Gebyrerne fastsatte indenfor rimelige Grænser, saaledes at Laansøgerne ikke skulle blive trukne op. Jeg vil bede det ærede Medlem om at give Beskyldningen den rigtige Adresse.

Paa Finanslovsforslaget er det efter Indstilling af Sparekommissionen foreslaaet at stryge Halvdelen af de Vurderingsgebyrer, der betales i begge Husmandskreditforeningerne, naar der søges Laan. Det er jo en af de Grundpiller, hvorpaa Husmandskreditforeningerne ere oprettede. De ere oprettede i Henhold til Loven af 28. Maj 1880. Der blev søgt oprettet tvende Kreditforeninger. Det var saaledes, at den Mand, der først kunde tegne Laansøgere til et Beløb af indtil 1 Mill. Kr., skulde have Koncession paa Oprettelse af en saadan Kreditforening.

Vi vide jo, at der var nogen Konkurrence, den Gang der var Spørgsmaal om at faa oprettet den jydsk Husmandskreditforening, som var den, der først kom til at arbejde. Der var to Sagførere, Overretssagfører Elmquist i Aalborg og Sagfører Nees i Grenaa, der arbejdede hver paa sin Maade. Elmquist søgte omkring i Jylland til de forskellige Tillidsmænd, der vare ude i Kommunerne, baade Sogneraads- og Amtsraadsmedlemmer, Folketingsmænd og lignende af Folkets Tillidsmænd, medens den anden, Sagføreren i Grenaa, søgte Sagførere over hele Jylland. Det viste sig, at Elmquist først fik det tilstrækkelige Antal Laansøgere tegnet, idet han efter kort Tids Forløb fik tegnet til et Beløb af 2½ Mill. Kr., medens hans Konkurrent samtidig kun havde naaet et Beløb af 6 à 700,000 Kr. Dermed var det givet, at Manden, som gik til Tillidsmændene omkring i de forskellige Byer, kom først til Maalet, og han fik altsaa Kreditforeningen oprettet. Jeg skal tillade mig at oplæse — det vil ikke være mere end et Øjeblik — den Stadfæstelse, som den daværende Indenrigsminister, Skeel, gav de Statutter, der bleve vedtagne for den jydsk Husmandskreditforening: „I Kraft af den Indenrigsministeriet ved Loven af 28. Maj d. A. dertil meddelte Bemyndigelse stadfæstes herved foranstaaende Statutter, og meddeles derhos i Medfør af den nævnte Lovs § 1 denne Kreditforening” — den jydsk Husmandskreditforening — „efternævnte i Lovens §§ 2 og 3 anførte Begunstigelser.

a) De af Foreningens Bestyrelse udstedte Gældsfor skrivninger kunne udstedes paa ustemplet Papir og lyde enten paa Navn eller paa Ihænde haveren, og kunne disse Forskrivninger overdrages og transporteres uden Brug af stemplet Papir.

b) Statskassen refunderer” — det er den anden Begunstigelse, der gennem denne Lov ydes — „Omkostningerne ved de paa gældende Ejendommers Taksation, for saa vidt Laanene effektueres.

c) Foreningen kan afslutte Laan til en højere Rente end 4 pCt. aarlig.

d) De af Foreningen udstedte Obligationer erholde Statens Garanti for en Rente af 4 pCt. aarlig, ligesom der af Statskassen vil blive ydet Foreningen en Understøttelse een Gang for alle af indtil 10,000 Kr. til dens første Indretning.

e) Det tillades Bestyrere af, umyndiges og offentlige Stiftelsers Midler at anbringe disse Midler i de af denne Kreditforening udstedte Gældsfor skrivninger.

Disse Begunstigelser skal denne Kreditforening nyde, saa længe den af Ministeriet